

12. grupas (vec. v.) atklātās nodarbības konspekts
Daba un iepazīstināšana ar apkārtni un sabiedriskās dzīves norisēm
Tēma: Praktiskās spēles un nodarbības 5 gadus veciem bērniem par atbildības tēmu
Finansiālā un ekoloģiskā atbildība – "Saudzējot papīru, taupīsim naudu!"

Datums: 29.01.2013.

Nodarbību vada: Žaneta Moiseja, Rasma Krumpāne

Nodarbības mērķis: veidot saudzīgu attieksmi pret dabas resursiem kā vērtību.

Attīstošais uzdevums: attīstīt uztveri un uzmanību, veicinot morālo vērtību un vides ētikas izpratni.

Izglītojošie uzdevumi:

- 1) padziļināt bērnu zināšanas par dažādiem atbildības veidiem un to ietekmi uz cilvēka dzīvi;
- 2) vingrināties izprast papīra izcelsmes, praktiskās nozīmes un lietojuma sakarības;
- 3) veidot iemaņas analizēt un izteikt savu attieksmi;
- 4) attīstīt klasificēšanas un pētnieciskās iemaņas, aktivizējot vārdu krājumu – makulatūra, kokvilna, otrreizējā pārstrāde;
- 5) rosināt praktisko spēļu un uzdevumu rezultātā izdarīt secinājumu (taupot resursus, ekonomējam naudu);
- 6) veidot izpratni par ekoloģisko atbildību kā kopjamu un saudzējamu vērtību katra cilvēka dzīvē.

Iepriekšējais darbs:

- ekskursija pa iestādi, veicot pētījumu, kā tiek šķiroti atkritumi (bērni kopā ar skolotāju apmeklē iestādes telpas un pēta, kādi ir atkritumi un kur tie tiek likti, vai tie tiek šķiroti un nogādāti uz iestādes makulatūras krātuves vietu);
- multiplikācijas un dokumentālo filmu skatīšanās:
  - "Počemučki" (multfilma krievu valodā, tā stāsta par resursu taupīšanu (<http://www.youtube.com/watch?v=GNvFzqBidrE>);
  - "Dāvana" (parāda, ka ikviens no mums var rūpēties par apkārtējo vidi un kopīgi ar filmiņas galveno varoni Ezīti iemācīties, ka konfekšu papīriņu labāk mest tam paredzētā vietā, nevis kur pagadās);
  - "Saruna" (galvenie varoņi Ezīši noskaidro, ka liela daļa atkritumu ir otrreiz izmantojami, ka, tos šķirojot un otrreiz pārstrādājot, mēs taupām dabas resursus);
  - "Papīra ceļš" (uzskatāmi attēlots papīra dzīves ceļš no dalīto atkritumu konteinera līdz pat gatavam, otrreizēji pārstrādātam papīram vai citam otrreizējās pārstrādes izstrādājumam) (http://www.zalajosta.lv/lat/vides_izglitiba/video/);

- angļu dziesmas "Bits of paper" klausīšanās, skatīšanās un mācīšanās (dziesma stāsta par to, ka nomests papīrs dara vietu netīru, un tāpēc tas jāpaceļ un jānoliek tam paredzētajā vietā);
- pašu gatavota papīra veidošana (sk. nodarbības aprakstā);
- dažādu papīra paraugu pētīšana mikroskopā – papīra tekstūras pētīšana;
- "ekoloģiskās pēdas nospiedums" (pārrunas par dabas resursu izšķērdēšanu, taupīšanu, lietu otrreizēju izmantošanu);
- "Ceļš no Krāslavas mežiem līdz Līgatnes papīrfabrikai" – darbs ar globusu un Latvijas karti (bērni uz globusa meklē un atzīmē Latviju, uz Latvijas kartes atzīmē ceļu no Krāslavas līdz Līgatnei);
- darba lapas "Saudzēsim dabu un līdzekļus kopā!" veidošana;
- ieteikumu "Kā taupīt papīru un samazināt atkritumus?" izstrādāšana (no dažādiem avotiem apkopots izdales materiāls nodarbības apmeklētājiem).

Nepieciešamie materiāli: dažādu papīra veidu paraugi, makulatūras un atkritumu tvertnes, makulatūra, maskas un nepieciešamie atribūti pēc ludziņas sižeta, vērtējuma darba lapas, ieteikumu izdales materiāli, 8 kārbīņas, koku paraugi, salmi, dažādi plastmasas, auduma, skārda, gumijas, papīra, kartona, stikla u.c. atkritumu paraugi, uzskates attēli, IT līdzekļi, Latvijas naudas zīmju (eiro) paraugi, pašu gatavota spēle "Krustiņi un nullītes".

Ekonomiskie jēdzieni, kurus ieteicams apgūt (izprast) nodarbības laikā:

- taupīt/ ietaupīt (ekonomēt);
- resursi;
- nauda;
- eiro;
- monēta;
- banknote.

Nodarbības gaita

Laiks	Skolotāja darbība	Audzēkņa darbība	Piezīmes
2 min	<p>Skolotājas darbojas "Zaļās jostas" personāžu lomās: Robis – pasaules glābējs, Kristaps – skolnieks.</p> <p>Kristaps paziņo bērniem un viesiem par šīs dienas uzdevumu un īpaša ciemiņa atnākšanu.</p> <p>Kristaps kopā ar bērniem gaida draugu Robi, atceras, ka nav aplējis puķes un dodas pēc lejkannas. Pa to laiku ierodas Robis, sasveicinās un interesējas par notiekošo.</p> <p>Kristaps stāsta, ka uzdots uzdevums uzrakstīt sacerējumu "Kā es saudzēju dabu". Ar programmas <i>SymWriter</i> palīdzību raksta sacerējumu, kas parāda tekstu un attēlu.</p> <p>Teksts – LAISTU PUĶES.</p>	<p>Bērni sēž puslokā. Viss sakārtots, gaida draugu kopā ar Kristapu.</p> <p>Bērni un Kristaps iesaistās dialogā.</p> <p>Bērni vēro un kopā izlasa uzrakstīto.</p>	<p>Grupas telpa sadalīta darba zonās – praktiskā darba zona (4 apakšgrupu galdi), sižetu lomju zona (teatralizēts uzvedums un atribūti), "kino" zona (IT līdzekļi).</p> <p>Programmas <i>SymWriter</i> uzdevums ir attēlot tekstu ar simboliem (programmai jābūt pieejamai katrā izglītības iestādē; alternatīva – rakstīt uz tāfeles vai ar programmas <i>Microsoft Word</i> palīdzību).</p>
2 min	<p>Kristaps pievēršas bērnu rotaļlietai – sunītim – un izrāda rūpes par to. Kristaps turpina rakstīt – RŪPĒJOS PAR DZĪVNIEKIEM.</p>	<p>Bērni kopīgi izlasa uzrakstīto un izsaka savu attieksmi.</p>	
3 min	<p>Robis izrāda interesi darboties kopā ar bērniem, rūpējoties par dabu, un piedāvā kopā saudzēt gaisu, kopā izpildot elpošanas vingrinājumu.</p> <p>Pēc vingrinājuma tiek piedāvāts noskatīties multfilmas "Fiksiki" fragmentu par cilvēku iejaukšanos dabā un dabas resursu izšķērdēšanu.</p> <p>Pēc pārrunām ieraksta: TAUPU GAISU.</p>	<p>Bērni pieceļas kājās, ieelpo gaisu un aiztur to, cik katrs var.</p> <p>Bērni skatās piedāvātās multiplikācijas filmas fragmentu.</p> <p>Bērni kopā izlasa uzrakstīto.</p>	<p>Multiplikācijas filma http://www.youtube.com/watch?v=xAv5v-XojFU (2.00–2.50)</p> <p>Pēc nepieciešamības nodarbības laikā bērniem tiek piedāvāts atslodzes brīdis – kustību rotaļa "Vēdervaldis" (bērni stāv aplī, skan valsis vai skolotāja skaita 1, 2, 3. Bērni darbojas ritmā. Uz 1 – pakutina sevi, 2, 3 – pakutina abās pusēs blakus stāvošo bērnu).</p>

9 min	<p>Kristaps pievērš bērnu uzmanību troksnim, kas nāk no tualetes telpas, un atceras par neaizgriezto krānu, kad lēja puķes.</p> <p>Robis paslavē Kristapu un bērnus par to, ka viņi pamanīja tekošo krānu, ietaupīja ūdeni un iekonomēja iestādes naudu.</p> <p>Kristaps turpina rakstīt sacerējumu TAUPU ŪDENI. Apkopojam iegūtās zināšanas, pārļasām sacerējumu, secinot, kā saudzējam dabas resursus un naudas līdzekļus.</p> <p>Kristaps atceras, ka neēd burkānus, ieraksta sacerējumā: TAUPU BURKĀNUS, izdrukā sacerējuma lapu, bet Robis paskaidro, ka burkānam nav nekāda sakara ar dabas saudzēšanu. Kristaps saburza lapu un izmet tvertnē ar uzrakstu "atkritumu tvertne".</p> <p>Seko praktiskais uzdevums – "Šķirojam papīru". Pēc uzdevuma personāžu palīgs sašķiroto papīru nodod makulatūrā, aiznesot to uz iestādes vienoto makulatūras krātuves vietu.</p>	<p>Bērni seko Kristapa rīcībai un spriež par ūdens taupīšanu, līdzekļu (naudas) ekonomiju.</p> <p>Bērni atsauc atmiņā uzrakstīto un stāsta.</p> <p>Bērnu uzmanība tiek pievērsta atkritumu un makulatūras tvertnei.</p> <p>Bērni sadalās 4 grupās un sašķiro papīru: izlietoto papīru – makulatūras kastē, bet tīro papīru – turpmākam darbam citā kastē.</p>	<p>Bērni grupās tiek sadalīti ar 4 dažādu papīra veidu paraugu palīdzību.</p> <p>Papīra šķirošanas laikā skan dziesma "Bits of paper" angļu valodā, laika kontrolei (0.55). http://www.youtube.com/watch?v=DxxT30pgkPA</p> <p>Makulatūras krātuves vieta PII "Pīlādžītis" atrodas saimniecības pārzines telpā.</p>
7 min	<p>Robis un Kristaps apspriež, kā rodas papīrs. Atsauc atmiņā procesu, kurā pašu rokām darināts papīrs.</p> <p>Piedāvā noskatīties multiplikācijas filmas "Fiksiki" fragmentu un praktiski darboties spēlē "No kā ražo papīru?".</p>	<p>Bērni dalās pieredzē, demonstrē pašu gatavotā papīra paraugus, ko gatavoja 2–3 dienas pirms nodarbības kopā ar skolotāju.</p> <p>Bērni skatās multfilmu, pēc kuras veic</p>	<p>Papīra pagatavošanas process: salvetes vai nederīgu papīru saplēš sīkos gabaliņos, aplej ar siltu ūdeni un samaisa ar miksera palīdzību, lai veidotos putrai līdzīga masa. Iegūto masu lej rāmītī ar sietiņu, kurš novietots uz bļodas, un atstāj, lai notek liekais ūdens. Iegūto papīru</p>

	Robis pievērš bērnu un Kristapa uzmanību resursu un līdzekļu taupīšanai un atbildībai pret lietām.	praktisku uzdevumu "No kā ražo papīru?" zināšanu nostiprināšanai.	izzāvē, un tas ir gatavs lietošanai. Multiplikācijas filma: http://www.youtube.com/watch?v=xAv5v-XojFU (4.40–6.02) Praktiskās spēles laikā skan dziesma "Bits of paper" (0.55). Praktiskajā spēlē "No kā ražo papīru?" izmanto bērza, egles, priedes pagales, kokvilnas zaru, salmus, audumu, plastmasas pudeles, maisījumus u.c. paraugus. Bērniem no šiem paraugiem jāizvēlas tie, no kuriem ražo papīru. Katrs (vai grupa) prezentē izvēlēto paraugu.
10 min	Personāžu palīgs atnes par makulatūru saņemto naudu. Personāži iepazīstina bērnus ar jauno Latvijas naudu – eiro – un aicina vērot bērnu sagatavoto teatralizēto uzvedumu un animācijas filmas "Eiro naudas zīmes" sižetu, lai veicinātu pazīt eiro monētas un banknotes. Kristaps izvērtē kopā ar bērniem paveikto un aicina arī turpmāk taupīt dabas resursus, izdalot nākamā darba uzdevuma lapas.	5 bērni sarūpē aktieriem nepieciešamos atribūtus, 3 bērni sniedz pārējiem bērniem emocionālo baudījumu par literāro darbu "Eiro naudas zīmes" un izsaka savu viedokli par multfilmā redzēto un saņemto naudas zīmju komplektu (salīdzina naudas zīmju paraugus). Bērni analizē savu veikumu šodien, jauniegūtās zināšanas, grūtības un apņemas turpināt taupīt resursus un līdzekļus.	Animācijas filma "Eiro naudas zīmes" (CD 8 stāsti par eiro – http://www.naudasskola.lv/lv/content/maza-naudas-abece#item1469). Izdales materiāls – Latvijas eiro banknošu un monētu attēli. Darba lapa "Saudzēsim dabu un līdzekļus kopā!".
1 min	Robis pateicas par labi pavadīto laiku un dāvina bērniem pašu gatavotu spēli no koka "Krustiņi un nullītes".	Bērni pateicas Robim un saņem kolektīvo dāvanu.	Ilgspējīga pašu gatavota galda spēle "Krustiņi un nullītes" (no dabas materiāliem – koka ripulīšiem un akmentiņiem).